

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Cap. 1. Antè credendum, quàm amandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

ISAGOGGE A D AMOREM DEI. PARS PRIMA.

CAPVT I.

Antè credendum, quàm amandum.

I.
Fides disponit ad
amorem.

MOREM profanum cæcum esse, qui rei amatae defectus non percipit, commune est apud omnes pronuntiatum; quod etiam in amore casto & sancto certo sensu locum habet, qui in objectum suum ferri non potest, nisi intellectus faciem præferat; cognoscas prius oportet, quàm ames: & quia in iis, quæ Deum, divinaque concernunt, credere, est quodammodo cognoscere, dicendum etiam in illis est; prius oportet, ut credas, quàm ames. Cedit quidem hujus vitæ, quam habemus de

Deo notitia, longè illi, quam habituri sumus in cælo; ad eam tamen assequendam opus est, ut nobis adminiculo sit fides; dum Augustinus teste, *amatur à nobis quod ignoratur, sed creditur.* Possumus quidem ad earum rerum quæ nos latent habendam notitiam desiderio ferri; ut verò res illas, quæ cognitionem nostram prorsus fugiunt, amemus, fieri nullo modo potest: *Vt enim, ait idem sanctus Doctor, amet aliquis scire incognita, fieri potest: ut autem amet incognita, non potest.* Porrò cum duplex nos ad credendum incitet stimulus; unus qui à sola dicentis auctoritate petitur; alter qui ab argumentis, probationibus, & testibus robur

Lib. 10. de Trinitate c. 11.

A acci-

accipit: Prior ille Deo competit, cuius pronuntiata, propter dicentis solam auctoritatem & eminentiam tantum apud nos habere pondus debent, ut nullis aliis argumentis & testibus desideratis, firmum illis & inconcussum præstemus assensum. Modum etiam

2.
Fidem duo
conciliant.

exigendi fidem, duplicem agnoscere possumus; unum plenum majestatis & imperij; alterum inferioris ordinis, qui assensum emendicet potius, quàm imperet: prior ille Dei proprius est, qui hominum animis & propensionibus dominatur, easque flectit pro arbitrio, vultque dictis suis fidem haberi nullo credentis examine, additis etiam supplicij comminationibus, si detrectet & eam denegat.

Cum in principio Geneseos audis legi, *Creavit Deus calum & terram*, cave ne ad argumenta confugas, aut ad testes appelles: vult Deus, te simpliciter & intellectu velut captivo, isti pronuntiato credere, ut quod Aristoteles octo Physicorum libris, & duodecim Metaphysices probare conatus est, & non est assecutus, tu solâ inductus dicentis auctoritate pro vero habeas: atque in hoc consistit excellens quoddam intellectus & voluntatis sacrificium, quo fidem virtutem esse Theologicam, aliis moralibus virtutibus longè præstantiore, magno scimus; eaque

duce in primæ Veritatis penetramus adyta, Deoque nos ipsos, voluntatem, inquam, nostram, ac judicium constanter immolamus.

Quantus verò Deo hinc honor accedat, hoc exemplo palam fit. Demus Regem aliquem non virtutum minus gloriâ, quàm opibus florentem, quiq; apud subditos tantam sibi integritatis famam conciliarit, ut exultent omnes, malle illum opum & vitæ jacturam facere, quàm se vel minimo contaminare mendacio; demus inquam, hunc Regem cum aliquo è familiaribus aulicis adolescentibus, de rebus à se in juvenute magnificè gestis colloqui, & tam miranda, & supra hominum memoriam & conditionem à se edita facinora proferre in medium, ut vix fidem apud aliquem cordatum mereri videantur: si tamen aulicus ita illum alloqueretur: Rex magne, præcellentia sunt & profus heroica, quæ jam à te denarrata sunt, & meritò pro stipite, aut fungo habendus essem, si alteri similia jactanti crederem: verum quia hæc à tua Majestate proferruntur, cujus virtus & integritas toti regno perspecta sunt; adeoque ab omni mendacio alienus es, ut regno & vitâ privari mallet, quàm mentem & linguam vel levissimi mendacij umbrâ dehonestare: ita iis quæ dixisti, tuis solummodo verbis nixus fidem habeo,

3.
Simile de
fide hu-
manâ.

beo, ita illa in veris repono, ut pro eorum tuendâ veritate paratus sum vitam ponere: Verbum tuum vel unicum, ô Rex, plus apud me ponderis habet, quàm vel myrias rationum. Aulicum istum hac singulari protestatione, & tam altâ de virtute Regis existimatione, honoris & venerationis quamplurimum regio nomini deferre, gratiamque illius cum incremento demereri nemo est bonæ mentis qui non videt. Idem profus accidit, cum Deo loquenti credimus.

4.
Ad divi-
nam tra-
ductum.

Hoc ita constituto, cum jam Deus de suis perfectionibus, & attributis, de Bonitate, Omnipotentia, Sapientia, Immensitate, Æternitate, tam præclara revelarit, quibus intellectus hominis tantæ Majestatis fretus auctoritate, & verbo Dei unico innixus firmiter assentitur, quàm si in sole ipso scripta legeret, aut manibus contrectaret: hæc deinde in unum collecta voluntati cum proponit, quantas necesse est tum flammæ amoris in illa excitari; cum sicut magnetis illecebrâ ferrum trahitur, ita ad ingentis boni præsentiam voluntas penitus inardescat:

In Psal. 44

Fides, inquit S. Basilius, sagittas habet acutas quæ secum flammæ amoris ferunt.

5.
Probatur
exemplo
fœminæ
infidelis.

Quod in fœmina infideli solum rationis lumen pro duce habente quomodo contigerit, manifestavit aliquando S. Brigittæ Virgo Dei

Mater: ac primò quidem ita secum illa ratiocinata est: Hanc corporis mei fabricam, hæc membra, hanc vitam à me non habeo, ab alio illa accepi: aliquem ergo Creatorem esse necesse est, qui mihi ista donavit, & inter res creatas nobiliorem locum dedit, quàm vermiculis per terram reptantibus: quod ita se habere cum manifestum sit, ita me erga illum affectum sentio, ut si hinc à maritis, inde ab illo, qui me tanto affecit beneficio, vocarer, huic potius continuo, quàm illis morem gererem: & si mihi plures essent liberi, quibus sedulo cibum procurarem, coningeretque, ut meus Creator alimentis indigeret, auferrem illa liberis meis, ut illi subvenirem: à bonis fortunæ, & facultatibus bene instructa sum, si tamen Creator meus, quid de illis factum vellet, mihi aperire dignaretur, è vestigio voluntati ejus obsequerer. Placuit Deo hæc mulieris voluntas, misitque qui illam in fide Christianâ instrueret. Porro cum Incarnationem Filij Dei & acerbissimam ejus passionem edocta esset, conspersa lachrymis dixit: Sensi equidem singulari me amore succendi erga Creatorem, à quo quidquid habeo, habere me intellexi; nunc verò cum insuper audio, quàm potioribus me beneficiis affecerit, seque in ducem ad salutem dederit, & me pretioso san-

A 2 guine

guine in libertatem afferuerit, longè ardentius à me amandus est, meque ac membra omnia, facultatesque omnes ejus obsequiis addicenda intelligo: neque sanè mihi animus est hîc consistere; sed præterea amorem illum, quem in parentes, liberos & amicos velut dispersum habeo, in illum unum conferre volo, & toto cordis conatu ad æternam cum illo conjunctionem aspirare. Hinc liquet, quomodo ex majori beneficiorum per fidem cognitione amor sua sumpserit incrementa, primò quidem ratio naturalis flammulas aliquas accenderat, sed nihil ad illa incendia, quæ deinde fides suscitavit.

In Psal. 44.

S. Basilius de Sagittis amoris agens, quibus animæ veris fidei facibus illustratæ, vulperari solent, exclamat: *Beati, qui vere illius pulchritudinis amore inardescunt; charitatis enim vinculis quodammodo adstricti, caelestem ac beatum amantes amorem, obliviscuntur domesticorum, & amicorum; obliviscuntur familia, & facultatum omnium, quin & immores potus & cibi ad corporis sustentationem necessarij, soli divino & puro amori penitus adhærescunt.*

6.
Simile.

Si alicui quinque vel sex gemmas ostenderes, pulchras quidem, sed non ex præstantioribus, eique diceres longè excellentiores apud te in capsulis habere te reconditas, quæ ad ejus essent obsequiû,

non adamaret hic illas, quas haberet ante se, sed totus ad alias, quas non videret, crederetque pulchriores, cupiditate ferretur. Idem omnino operatur in nobis Fides, quæ à rebus quæ sub aspectum cadunt, tanquam vilioribus animos nostros abducit, & ad rerum caelestium amorem transfert; illasque majori dignas æstimatione, Deumque præ cæteris amandum, & omnibus meritò anteponendum ostendit. Verùm pauci in hac Fidei claritate ambulant, cumque res visibiles suis non careant illecebris, quibus animos detinent; hinc fit, ut tanta sit Deum sincerè amantium raritas.

Utinam ad hanc cæcitatem discutendam attenderent multi, audirentque sanctum Chrysostomum, qui ad excitandam in auditorum suorum animis in Deo quærendo diligentiam, similitudine Solis utitur, qui licet omnibus, qui oculis non carent, sit maxime aspectabilis, si tamen aliquis se subterraneâ speculâ abscondat atque defodiat, ut ejus beneficio fruatur, fieri nullo modo potest. Id ipsum nobis accidat necesse est, si nullâ felicitatis nostræ ratione habitâ, cor nostrum impuris affectionum tenebris involvamus, & animum vanis desideriis immersum terræ defigamus miseræ illi obnoxij, quam in se deplorat S. Augustinus: *Dorsum, inquit, habe-*

7.
Alud à
Sole.
Hom. 22. in
c. 11. ad
Heb.

Lib. Conf.
bam

viam ad lumen, & facies mea non illuminabatur. Non sufficit ad emergendum ex hac caligine, & celestis amoris lucem hauriendam, simpliciter credere Deum esse; nam & demones, S. Jacobo attestante, credunt & contremiscunt: neque id ipsum Ethnici jure negare possunt, nisi res omnes creatas, quas velut istius veritatis præcones habent ante oculos, falsitatis velint arguere; sed vivâ fide ad penitentiorem Dei cognitionem aspirandum, quæ nos ad eum amandum inducat, amore ejus meritis & beneficiis, quantum fieri potest, pari.

8. Aliud à gemma ignoti pretij.

Da mihi rusticum hominem hebetem, dicebat Beata Angela de Foligny, qui magni pretij gemmam reperiat; videbis quidem illum ad illius pulchritudinis aspectum admiratione defigi; sed quia pretium & alias gemmæ istius perfectiones ignorat, in unico lucis & coloris aspectu delectatur: fac illam reperiat gemmarius in gemmarum æstimatione versatus; is externo aspectu non contentus, ad alias istius gemmæ perfectiones attentus, quas deprehendit esse longè maximas, ingenti illius gemmæ obtinendæ flagrat desiderio, eamque suam facere quovis pretio contendit: ita ad Dei ingentem amorem in nobis excitandum, non sufficit simplex fides, & velut perfunctoria Dei repræsen-

tatio; sed in Divinitatis abyssum ejusque perfectiones admirabiles immergendus animus, & de illis confitendum, quod de Deo post altissimam contemplationem profiteretur S. Ambrosius: De quo, ait, *Lib. 1. de* cum dicitur, non potest dici; cum *Fide.* estimatur, non potest estimari; cum comparatur, non potest comparari; cum definitur, ipsa sua definitione crescit, &c.

Felices nos, si eò mens nostra pertingat! optandum id quàm maximè, & ad illam fidei vivæ, & ad interiora Dei penetrantis possessionem seriò incumbendum, cujus alis invecti res omnes creatas longo infra nos linquamus intervallo, & ardentissimo Dei amore penitus inflammemur; in quo id etiam nobis accedet boni, ut intellectus noster & voluntas, eam, ob quam conditi sunt, perfectionem consequantur.

Certè si speculum discernendi facultate esset præditum, res pulchras, & intuentium oculis acceptas, repræsentare mallet, quàm deformes, & minus gratas, ac perfectissimam earum cum omnibus lineamentis repræsentationem, obscure & imperfectæ meritò antepone ret: ad eum modum nos, qui ad utriusque facultatis, intellectus scilicet & voluntatis perfectionem consecrandam creati sumus, ad altissimam Dei cognitionem, & amorem ardentissimum connici o-

9. Divina sunt intellectus & voluntatis præstantissimum objectum.

portet, quo utroque potentia illa ad supremum perfectionis suae complementum evahantur. Verum ea quae animus noster à rebus creatis haurit impedimenta, non in minoribus damnis reponenda sunt: ut enim sol, qui omnis coloris expers est, puro & simplici lumine vestitur, nobis ob interjectos vapores nunc pallidus, modo rubicundus, nunc subniger apparet; ita nescio quae rerum terrenarum permixta cum corde nostro confusio nobis veram de Deo cognitionem suffuratur.

19. Naas olim Ammonitarum Rex
 Fraus dæ-
 monis fi-
 dem impe-
 dientis,
 populi Dei hostis infensissimus, cum Gabaonitis pacem inire noluit, nisi quilibet eorum dexteri oculi effossionem admitteret; ita & dæmon in id unum incumbit, ut oculo fidei offundat tenebras, illudque vel curarum pulvere nimio, vel honorum fumo, vel vitiosis affectionum humoribus lædat, quo factò de cæteris facilem sibi victoriam pollicetur, cum animus ita exæcatum in amore Dei torpescere sit necesse. Circumspice mecum varios hominum gradus, etiam horum, qui supra vulgus eminent; videbis inter illos plerosque, etsi in negotiis reipub. pertractandis prudentiâ & industriâ valeant, in amoris tamen divini exercitatione languere, plurimumque frigescere. Si causam & originem hujus mali diligentius

inquiris, videbis in eorum animis fidem, quae in Dei amorem facere præferre debet, semisopitam esse, & ad illorum mentem excitandam, illustrandam, & ad divinorum perfectionum considerationem erigendam satis virium non habere. Quae fieri potest, aiebat
 Marcus Eremita, ut talpa oculorum lumine destituta, & velut in terrâ defossa, ad stellarum pulchritudinem contemplandam asurgat? Inter hos talpas Ludovicum Lantgravium, qui ante trecentos annos vixit, merito recenseas, qui cum vir esset ingenio præstanti, versatus in literis, & magnæ in agendis negotiis solertiæ, in iis tamen, quae salutem animi spectabant, hebes erat & cæcus, adeo ut frequenter in ore haberet illum versiculum: *Calum cali Domino; terram autem dedit filius hominum;* quasi delicias suas haberet Deus in cælo, terram verò mortalium oblectamentis reliquisset. Quod
 quanti misero constiterit, spectata
 ejus post mortem condemnatio, & in puteo terribili medias inter flammæ æternum incendium luculenter ostendit. Quid quod in illis ipsis, qui virtutem sectantur, dum vel tantillum fidei acies retunditur, & vel tristitiâ, vel vehementi alicujus rei desiderio, vel in scientiis comparandis contentione occupatus animus nubem aliquam fidei noxiam attrahit, vide-

14.
 Quis ho-
 mo talpæ
 similis.

Caesarus
 lib. 3.

mus

12.

mus pariter amorem Dei in te-
scere, & nescio quam desidia-
miserè obrepentem ea homini dā-
na parere, quæ etiam in alterâ vitâ
lugendi materiam præbeant: quod
in Patre Munier & Societate no-
strâ, qui Superior alicujus domus
Societatis in Burgundia anno 1625.
decessit è vivis, accidisse videmus.
Vivebat id temporis in eâ civitate,
in quâ ille obiit, Sanctimonialis ex
Ordine Annuntiarum Cælesti
Maria Hyacintha sanctitatis opi-
nionem celebris, quæ Confessario
Patri Parifot (à quo dictæ Virgi-
nis vitam descriptam habemus) si-
bi revelatum dixit Patrem Munier
in cælo inter Confessores locum
habere; triduo tamen in flammis
purgantibus hæsisse, quod studio
alicujus scientiæ non adeo tum ne-
cessariæ nimium additus, aliquem
in exercitiis spiritus teporem con-
traxisset. O quàm utile monitum
nobis Deus per os Jeremiæ pro-
nuntiatum reliquit! *Non gloriatur
sapiens in sapientia sua, neque fortis
in fortitudine sua, neque dives in divi-
tiis suis, sed in hoc gloriatur scire &
nosse me, dicit Dominus.* Verè ita est,
omni studio ad hanc majorem
Dei Opt. Max. hauriendam co-
gnitionem nobis connitendum
est, à qua tanquam à perenni fon-
te tot in voluntatem nostram a-
moris divini affectiones derivari
videmus.

Cap. 9.

C A P. II.

Quatuor media excitanda
magis ac magis fidei sacræ
opportuna.

Non dubito te, qui hæc legis,
& tantas fidei viæ ac excita-
tæ utilitates intelligis, ejus obti-
nendæ desiderio vehementer ten-
neri, optareque media ex me in-
telligere, quibus vim & virtutis
iltius efficaciam in te sentias, ut
perfectiorem divinæ Majestatis
cognitionem excitandis in te amo-
ris igniculis opportunam conse-
quaris; en tibi quatuor ex S. Au-
gustino Epistolâ ad Paulinam: *Co-
girando, orando, legendo, audiendo:*
de quibus si sententiam meam re-
quiris, liberè cum eodem Docto-
re pronuntio in duobus prioribus
plus inesse momenti ad id, quod in
quæstione est, consequendum,
quàm in duobus posterioribus: &
considerationi & orationi potio-
res partes esse deferendas.

1.
Quatuor
media ad
fidem ob-
tinendam.

Epist. 12.

Primum ergo locum habeat
Consideratio; cujus materia sit Dei
Pulchritudo, Bonitas, Amor, & in
beneficiis conferendis profusio:
in his singulis diebus per aliquod
tempus considerandis mentem
occupa. Nolo dicas tibi, quod Pla-
to: *Mibi recessus, ac solitudo provin-
cia est: multo minùs, quod Ter-
tullianus:*

Primum
medium
Confide-
ratio.